

O partizanskih sanitetnih postajah v Posočju med NOB

Vojna, a tudi čas človečnosti

»Po oceni dr. Pavla Lunačka se je v Sloveniji med NOB zdravilo v zasilnih bolnišnicah, narejenih iz šotorskih ponjav, v votlinah pod previsnimi stenami, jamah, hišah, največ pa v lesenih barakah s pogradi, približno 22.000 partizanov in drugih prebivalcev.« Tako začneta avtorja Jelka Peterka in Rok Uršič prvo poglavje knjige Čas človečnosti, s podnaslovom Partizanske sanitetne postaje med narodnoosvobodilnim bojem v Posočju. Knjigo je izdalo ZZB za vrednote NOB Bovec, Kobarid, Tolmin.

// PIŠE: J. H.

Kot sta zapisala avtorja, knjiga združuje vse znane podatke o partizanskih sanitetnih postajah v Posočju. Pri tem sta izhajala iz objavljenega partizanskega vojnega in povojnega tiska, iz osebnih arhivov, iz pričevanj še živih udeležencev ali njihovih potomcev ter iz gradiva v arhivih muzejev v Tolminu, Novi Gorici in Ljubljani, iz seznama bolnikov in ranjencev slovenske vojaške partizanske bolnice Svoboda in sanitetnih postaj, pa tudi iz seznamov partizanskih odredov in brigad, ki so se med NOB bojevali v Posočju, in celo iz domobranskega tiska. Iz predgovora pa izvemo, da je bila beseda Franca Črnuglja - Zorka, partizanskega majorja, ki je opravljal vodstvene funkcije v nekaterih enotah na Primorskem in je umrl leta 2013, pravzaprav odločilna za nastanek tega dela.

V uvodu h knjigi piše, da je med drugo svetovno vojno po Sloveniji delovalo več kot 240 bolnišničnih enot s približno 5000 ležišči, v njih pa je delovalo 244 zdravnikov, zdravnic in zobozdravnikov od 757, kolikor jih je bilo na začetku vojne na območju današnje Slovenije. V teh enotah je delovalo 38 medicinskih sester od približno 60, čez 3.000 priučeni bolničark in bolničarjev ter 260 študentov in študentk medicine od 350, kolikor jih je bilo vpisanih na začetku vojne na medicinsko fakulteto v Ljubljani. Med vojno je padlo 54 študentov in študentk ter 45 zdravnikov in zdravnic, osem medicinskih sester in tehnikov ter 283 bolničarjev in bolničark. »Ni znano, da bi tolikšen delež zdravstvenih delavcev kjer koli sodeloval v odporu proti okupatorju,« pišeta avtorja.

V knjigi so predstavljene naslednje sanitetne postaje: št. 4 na Šentviški pla-

noti, št. 5 v Kneški grapi, št. 6 pod Čadrgom, št. 7 pod Krnom, št. 8. na pobočju Matajurja, št. 9 Pod skalco pri Doblarju, št. 10 na pobočju Kanina, C 401 nad Breginjem, sanitetna postaja pri Robidišču in na Miji, sanitetna postaja Vršiček v dolini Tolminke in sanitetna postaja Briško-beneškega odreda v Volčanskih Rutih. Največ prostora pa je namenjenega slovenski vojaški partizanski bolnišnici Svoboda, ki je pod različnimi imeni delovala kar na 16 lokacijah med Kostanjevico pri Ligu in Volčanskimi Ruti. Od septembra 1943 do konca vojne je skupaj s svojim okrevališčem Jakopič v Brdih v največji tajnosti negovala več kot 200 pacientov.

Knjigi so dodani poimenski seznam pacientov bolnišnic in imensko kazalo ter bogat slikovni arhiv. ●

Jelka Peterka, Rok Uršič

Čas človečnosti

Partizanske sanitetne postaje med narodnoosvobodilnim bojem v Posočju

Naročam revijo SVOBODNA BESEDA

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:
ZZB za vrednote NOB Slovenije
Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana

Ime in priimek:

Kraj, ulica, poštna številka:

Telefonska številka:

Naročnino bom plačeval(a): (odgovor označite)

četrtletno 9 €,

letno

36 €.

Podpis:

NAROČILNICA